УДК 378

ФЕДОРЕНКО К.В.,
магістрантка 011 Освітні, педагогічні науки
(Педагогічне дорадництво),
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ОСВІТИ ДОРОСЛИХ В УКРАЇНІ

Реформа освіти в Україні сьогодні докорінно змінює зміст та структуру освіти. Докорінна перебудова існуючої системи освіти є актуальною, оскільки вона вже не відповідає сучасним вимогам і не може забезпечити своєчасну підготовку до нових глобальних викликів. Ці проблеми у науковій літературі називають викликами XXI століття.

Нові якісні виклики, що стоять перед суспільством та сучасною системою освіти, потребують серйозної інституціональної модернізації, зміни змісту та стратегічного спрямування. Освіта повинна забезпечити засоби для вирішення цих завдань з урахуванням різноманітності світогляду та альтернативних систем знань, а також використання нових можливостей науки та техніки, у т.ч. прогрес у нейрознавстві та цифрових технологіях [4, с. 21].

Така освіта є запорукою нового життя, допомагає вирішувати життєві та професійні проблеми, покращує особисте, сімейне, професійне та громадське життя. Складовою безперервної освіти є освіта дорослих, яка якісно відрізняється від інших галузей освіти за змістом, формами, технологіями, методами, методами навчання. В основному це стосується сфери формальної освіти, яка чітко структурована і надає дорослому школяреві відповідний документ в кінці навчання, а також поєднує неформальну та неформальну освіту[6]. Освіта дорослих може суттєво змінити життя та відкрити нові можливості: навчання у формальній та неформальній системі освіти; розкриття мистецького та культурного потенціалу людини; участь у здоровому способі життя, покращення можливостей працевлаштування [3, с. 7].

Потреба в освіті дорослих сьогодні обумовлена динамікою соціального, науково-технічного прогресу, змінами змісту та характеру роботи та громадської діяльності людей, збільшенням вільного часу та можливості його раціонального використання. Заклик до навчання дорослих в нашій країні та в інших країнах зумовлений вимогами ринку праці, де основними вимогами до фахівця є компетентність та професіоналізм.

В Україні, як і в багатьох розвинених країнах, велика увага приділяється вирішенню наукових та практичних проблем освіти дорослих, успішно розробляються та впроваджуються різноманітні освітні програми та навчальні комплекси, навчаються вчителі освоїти новітні методи навчання та розвитку дорослих. - практичні конференції та методичні семінари, присвячені проблемі освіти дорослих тощо.

Поняття «освіта дорослих» визначається як "сукупність організованих освітніх процесів, незалежно від змісту, рівня та методів формальної чи іншої освіти, що продовжують або доповнюють освіту, отриману в школах і університети, а також практичне навчання, завдяки якому люди, на які суспільство сприймається дорослими, розвивають свій потенціал, збагачують свої знання, удосконалюють свої технічні та професійні навички або набувають нової орієнтації та змінюють свої погляди та їх поведінку з подвійної точки зору повного особистісного розвитку та участі у збалансованому та незалежному соціальному, економічному та культурному розвитку »[2].

Сьогодні життя, політика та економіка - це відповідальність дорослих. Міжнародна спільнота вважає, що освіта дорослих є запорукою 21 століття. У рамках системи безперервної освіти навчання дорослих здійснюється з метою адаптації громадян до постійних змін у суспільстві та економіці.

Європейська та українська освіта дорослих зазнають постійних змін, метою яких є вирішення проблем, що виникають як у самих системах освіти, так і в рамках інтеграційних процесів. Це включає не лише професійну підготовку та освіту, але й виховання нового типу людини з творчим та динамічним ставленням до культури, яка зосередиться на дослідженні та використанні навколишнього світу. нові підходи до більшої справедливості, соціальної рівності та глобальної солідарності. Освіта повинна навчати людей культурній культурі, що базується на повазі, рівності та гідності, допомагаючи поєднати соціальні, економічні та екологічні аспекти сталого розвитку [4, с. 29].

Сьогодні в українській освіті ми вирішуємо нові завдання: входження до європейського освітнього простору, приєднання до Болонського процесу тощо. У той же час, освіта не повинна співвідноситися з рівнем виробництва, який ми маємо сьогодні, а з тим, що ми хотіли б мати, враховуючи зміни глобалізації, які переживає світова спільнота.

Нова соціальна трансформація змушена ставити і вирішувати проблеми, які не виникали раніше. Це не лише «невидима рука» ринкових відносин, але й «невидима рука» суспільства, моралі,

культури визначають ринок менше, ніж інші види саморегуляції, культивування та соціалізація людини не лише всередині сім'ї, батьків, сусідів, професійного колективу, а й суспільства в цілому, яке вже не може бути замінене економікою або зведене до неї [5].

У той же час виклик, який не сприймається суспільством (установою, установою), може перерости у загрозу, а загроза часто призводить до кризи. Таким чином, ми не можемо не прийняти виклик, якщо не хочемо бути на межі життя та прогресу. Зрозуміло, що освіта не може вирішити всі проблеми розвитку країни самостійно, але освіта може і повинна сприяти впровадженню нової моделі розвитку.

На сучасному етапі сфера освіти стоїть на порозі серйозних стратегічних викликів, які визначають її розвиток в осяжному майбутньому. Серед головних викликів, які слід вирішити, відзначимо глобалізацію, попит суспільства на індивідуалізацію та безперервність освіти, якісне вдосконалення технології та ефективність роботи навчальних закладів у світ.

У цій серії, перш за все, є процеси глобалізації, які включають систему вищої освіти, що призводить, перш за все, до посилення конкуренції між університетами всередині країни та на ринку. світ освітніх послуг [1, с. 67]. Світові тенденції в освіті включають універсальний доступ до ресурсів Інтернету, зростання дистанційної освіти, передачу освіти в кіберпростір.

Ще одним викликом національної системи вищої освіти є зростаючий попит суспільства та економіки на наступність та індивідуалізацію освіти, що означає розробку різних інструментів, що дозволять включити різні групи у процесі навчання протягом усього життя, враховуючи потреби конкретних споживачів освітніх послуг. , що вимагає диверсифікації та модульної організації освітніх програм. Один із способів найбільш ефективно реагувати на потреби дорослих учнів - це аналіз та обробка даних про переваги, які відчувають випускники університетів.

Цей метод застосовується давно і зарекомендував себе у сфері споживчого бізнесу. Існують також проблеми, пов'язані з розвитком безперервної професійної підготовки. Наразі частка населення, зайнятого в програмах підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів, становить близько однієї п'ятої, що, очевидно, недостатньо [3, с. 15].

Слід зазначити, що існує справжня потреба в бізнесі, щоб працівники отримували додаткову професійну підготовку. Нестача фахівців з технічними, управлінськими та економічними навичками, а також навичками, пов'язаними з володінням інформаційними технологіями.

Однією з вимог того часу було навчання на робочому місці. Основним викликом для української системи освіти для дорослих є якісне підвищення технологічності та ефективної роботи, що призводить до значної оптимізації існуючих освітніх процесів та систем управління, підвищення прозорості, впровадження нових освітні та управлінські технології, підвищення їх ефективності [6].

Ці проблеми стають особливо актуальними у вищій школі України, де сильна бюрократизація процесів поєднується з їх жорсткістю та відсутністю динамічності. Крім того, найбільші специфічні та притаманні проблеми в Україні включають:

а) демографічний виклик, пов'язаний зі зменшенням приблизно на 50% кількості нових студентів університету за останні 10 років;

б) зниження рівня загальної освіти випускників шкіл з одночасним виїздом найбільш підготовлених абітурієнтів з регіонів до університетів столиці та за кордон;

в) побудова оновленої мережі університетів, реорганізація ВНЗ шляхом ліквідації, злиття чи членства [1, с. 7-13].

Ці виклики потребують зміни моделі управління та стратегії розвитку вищих навчальних закладів в Україні.

Якщо попередні університети, як правило, реалізували масштабну стратегію зростання, яка дала змогу заощадити на масштабах інновацій, то зараз перехід до інтенсивного розвитку стає все більш очевидним.

Сильні університети потребують великої концентрації управлінських, освітніх, організаційних та фінансових зусиль для подолання вищезазначених процесів реорганізації. Усі ці реформи спрямовані на ефективне виконання університетами наступних чотирьох функцій: забезпечення соціокультурного розвитку суспільства; проводити дослідження, як фундаментальні, так і прикладні; розвиток підприємництва та комерціалізація інновацій як платформи для модернізації проектів; укомплектованість у галузі, сферах послуг, державному секторі економіки та державному та муніципальному урядовому управлінні.

На цьому етапі загальновизнано, що значення освіти дорослих полягає як у формуванні людини, так і в розвитку системи освіти та суспільства в цілому. У багатьох країнах освіта дорослих стає державною політикою. У той же час в нашій країні освіта дорослих ще не посідає помітного місця в системі освіти, деякі політики та педагоги мають намір вступити до вищих навчальних закладів у спеціалізовані університети, які , на наш погляд, може зруйнувати єдину систему з багаторічним досвідом. кваліфікація для дорослих [2].

Адже в умовах швидких соціально-економічних змін, ускладнень суспільного життя, заклади, які забезпечують освіту дорослих, стикаються з важливими новими завданнями: зменшенням безробіття; раціональне професійне керівництво для ліцензіатів; професійне навчання для воїнів АТО, звільнених від збройних сил; професійне навчання та соціальна інтеграція переміщених осіб та мігрантів; активна профілактика подій на ринках праці; соціальний, професійний та особистісний розвиток дорослої людини. Ще одна відома проблема в освіті - це відокремлення набутих знань від фактичної практики [4, с. 15].

Сьогодні це не стільки обсяг засвоєної інформації, скільки здатність її зрозуміти, знайти її, вибрати істотне, систематизувати її, використовувати її для вирішення життєвих проблем.

У процесі навчання дорослих:

- здобувати знання про людські ресурси, гармонійний розвиток людини, способи мислення, механізми самоорганізації та саморозвитку людини;
- провести практичну роботу, яка дає змогу визначити та правильно досягти мети, вибудувати гармонійні стосунки з людьми, зберегти їх здоров'я, підтримувати психоемоційну стабільність;
- брати участь в дискусіях, обговорювати актуальні проблеми кращого життя, сімейного господарства, виховання дітей;
- оволодіти методами гармонізації та підтримання фізичного, інтелектуального та духовного здоров'я, оволодіти засобами зняття фізичного, психічного та психоемоційного напруження [5].

Технологія навчання така, що сам навчальний процес - це не інформація, а діяльність, в якій дорослі набувають досвіду вирішення проблем. У процесі навчання передаються не лише знання, а й тип мислення, спілкування, дії. Учасники переосмислюють свої уявлення про життя та набувають нових знань, концепцій, поглядів та поведінки. Сам процес пізнання здійснюється в режимі безперервної зміни різних видів діяльності.

Кінцевими результатами навчання дорослих є:

- розвиток бізнесу, незалежність, творчість;
- підвищення мобільності робочої сили, підприємництва;
- реальна участь людей у місцевому самоврядуванні;
- бажання досягти матеріального благополуччя та здорового способу життя;
- зменшити кількість правопорушень, зокрема серед молоді, зменшити конфлікти в місцевих районах;
- розширення підприємницького духу [3, с. 9].

Справжній успіх дорослих говорить про те, що освіта - це соціальна технологія для зміни мислення, спілкування, дії, яка сприяє самовизначенню людини у світі, що змінюється, та вдосконаленню його індивідуальних якостей, збільшує шанси на дорослі застосовують свої здібності, знання та вміння на ринку праці, стимулює освіту, творчість та підприємництво. Освіта не дозволяє дорослим просто пасивно адаптуватися до соціально-економічних змін, але активізує їх особистісну трансформаційну діяльність.

Кінцевим результатом тренінгу є участь дорослих у соціальній концепції. Активна участь людей у соціальних проектах є доказом того, що освіта дорослих дозволяє їм успішно вирішувати життєві проблеми, вчить людей вміння працювати з проблемою: усвідомлювати, запобігати, вирішувати.

Таким чином, освіта введе в суспільство нові цінності. До таких цінностей належать: академічна свобода, самоврядування; організація проектних груп на принципах самоорганізації; динамічність швидкого покоління та розвитку нових знань та вмінь; здатність зосереджувати інтелектуальні та фінансові ресурси на ключових точках зростання.

Освіта для дорослих перейде до кіберпростору і створить там найновішу «реальну» систему освіти. Він не відображатиме інфраструктуру освіти в реальному світі, оскільки розвиватиметься в просторі необмежених освітніх ресурсів. Однак все ж є потреба у створенні основ, які забезпечать мобільність та впевненість у цій системі. Освіта є довірою, механізми визнання всіма суб'єктами навчальних документів (сертифікати, дипломи, сертифікати) абсолютно необхідні. Це механізми оцінки якості та валідації програм, репутації викладачів, викладачів та запропонованих ними програм і курсів, прозорі процедури перевірки відповідності стандартам, що називається побудовою. система сигналів та фільтрів [5].

Ці механізми повинні проходити через систему, коли вони переходять з одного рівня на інший, коли вони взаємодіють з ринком праці, оскільки роботодавці повинні мати впевненість у кваліфікації кандидатів. Освіта дорослих працюватиме на ринку символічних брендів, тому без створення нових брендів та активного ребрендингу віртуальна система освіти буде лише доповненням до реального світу. Найважливішим і обмеженим ресурсом у вихованні дорослих завтра буде час. Виклики сучасного суспільства вимагають розвитку творчого потенціалу та творчих можливостей як умови для успішної професійної кар'єри. Окрім сучасних знань, велике значення мають універсальні навички управління -

вміння працювати за проектним підходом, створювати команду, бути лідером, досліджувати та аналізувати інформацію, якої буде багато Більш мобільний на ринку праці, щоб перейти від одного поля до іншого.

Освіта допоможе людині керувати собою, і це стане ключовим навиком. Самоуправління (розвиток самостійності та відповідальності) означає оволодіння основними універсальними навичками: регуляторними, комунікативними, пізнавальними, а також методами діяльності, що застосовуються як у навчальному процесі, так і при вирішенні реальних проблем. та професіонали [6].

Таким чином, сьогодні ми живемо в інформаційному суспільстві. Це все більш чисельне суспільство, включаючи освітні ресурси, технології яких значно змінилися, стали більш складними. Ми страждаємо від інформаційного перевантаження, неможливості орієнтуватися в морі інформації, швидко аналізувати, робити висновки [1, с. 5]. Багато роботодавців скаржаться, що випускникам не вистачає професійних знань, але вони не знають, як приймати рішення та брати на себе відповідальність навіть у стандартній, а тим більше у нестандартній ситуації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабаєв В.М., Пономарьов О.С., Романовський О.Г. Психодіагностика у системі державного управління і місцевого самоврядування.-Х.: Вид-во «Фоліо», 2016. – 416 с.
2. Головатий М. Висока освіта впродовж життя [Електронний ресурс] / Микола Головатий. – Режим доступу: http://www. personal-plus.net/188/1154.html. – Назва з екрана.
3. Лук'янова Л. Історико-теоретичні аспекти підготовки андрагогів у Польщі / Л. Лук'янова // Професійна порівняльна педагогіка. – № 1 (5), 2013 : наук. журнал / голов. ред. Н. М. Бідюк. – К. – Хмельницький : ХНУ, 2013. – С. 7-15.
4. Мельников О.Ф. Парадигми фахової підготовки державних службовців: монографія. – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2007. – 424 с.
5. Пріоритети європейського простору вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://aunion.info/uk/ pr%D1%96or%D1%96teti-%D1%94vropeiskogo-prostoru-vishcho%D1%97-osv%D1%96ti.
6. Вершловский С. Образование взрослых: вопросы теории : [Електронний ресурс]:http://www.znanie.org/docs/Vershl.htm

Федоренко Катерина Володимирівна. Сучасний стан освіти дорослих в Україні

У статті проаналізовано специфіку сучасного стану освіти дорослих в Україні. Розглянуто та проаналізовано питання реформа освіти в Україні, вивчено мету навчання для дорослих та застосування прогресивнгих технологій у педагогіці.

***Ключові слова**: освіта дорослих, вищій навчальний заклад, метод навчання, педагогіка, неформальна освіта, працевлаштування, методичні семінари.*

Fedorenko K. The current state of adult education in Ukraine

The article analyzes the specifics of the current state of adult education in Ukraine. The issues of education reform in Ukraine are considered and analyzed, the purpose of education for adults and the application of advanced technologies in pedagogy are studied.

***Key words:** adult education, higher educational institution, teaching method, pedagogy, non-formal education, employment, methodical seminars*

УДК 37.091.2-028.46

ШЕВЧЕНКО А.Ф.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна

УРІЗНОМАНІТНЕННЯ СПЕКТРУ СУБ'ЄКТНОГО ДОСВІДУ В УМОВАХ ТИМЧАСОВОГО ВИХОВНОГО СЕРЕДОВИЩА

Виклики, породжені глобалізаційними процесами у всіх сферах життєдіяльності людини, змушують критично переглянути роль різних чинників та засобів, що так чи інакше цілеспрямовано контролюють та прискорюють процес соціалізації особистості.

Ось чому серед різних соціальних інститутів виховання, саме дитячому оздоровчому закладу віддано перевагу. Організація життєдіяльності вихованця в умовах тимчасової педагогічної взаємодії дозволяє розв'язувати комплекс стратегічних, тактичних та оперативних завдань. І все завдяки